
P r i k a z i i o s v r t i

Prof. dr. don Ante Kusić

In memoriam

Dana 22. listopada 2007. preminuo je dr. Ante Kusić, svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije, kršćanski filozof, pisac i glazbenik, dugogodišnji profesor filozofije na Visokoj bogoslovskoj školi u Splitu odnosno poslije na Teologiji u Splitu, orguljaš i zborovođa četveroglasnoga mješovitoga zbora prvostolne crkve Sv. Dujma u Splitu.

Sv. misu i sprovodne obrede, u Imotskomu, predvodio je nadbiskup dr. Marin Barišić, koji je u propovijedi naglasio don Antine vrjednote. Osim njega govorili su: pastoralni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije - dr. Drago Šimundža, dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu - dr. Luka Tomašević i mo. Šime Marović kao don Antin nasljednik, zborovođa prvostolne crkve Sv. Dujma u Splitu. Dr. Drago Šimundža iznio je glavne podatke o don Antinu životu i radu, dr. Luka Tomašević govorio je o njegovu znanstveno-nastavnomu radu, a mo Šime Marović mu je, ističući njegove glazbene darove i zasluge, zahvalio za sve što je učinio za zbor, za sve pjevače, za njega osobno i za sve što je od njega naučio.

Dr. Ante Kusić, sin pok. Tome i pok. Lucije rođ. Kusić, rodio se 23. siječnja 1922. u Grabovcu. Osnovnu školu pohađao je u Imotskomu, od 1929. do 1933., a od 1933. do 1941. Biskupsku klasičnu gimnaziju s pravom javnosti u Splitu. Filozofsko-bogoslovni studij započeo je 1941. u Splitu, nastavio ga u Đakovu a završio na Katoličkomu bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, gdje je diplomirao bogoslovlje 1948. godine. Na istomu fakultetu nastavio je poslijediplomski studij, gdje je postigao, 1952. godine, licencijat, a 1958. doktorat bogoslovlja sa specijalizacijom iz kršćanske

filozofije, disertacijom *Filozofsko-kršćanska problematika kod Karla Jaspersa*.

Teško je ukratko obuhvatiti i opisati lik i rad dr. Ante Kusića. Izdvojiti ću samo tri vida njegova lika i rada: nastavno -znanstveni, svećenički i glazbeni.

Nastavnik i znanstvenik

Na Visokoj bogoslovskoj školi odnosno Teologiji u Splitu predavao je filozofijske predmete, od 1952. do 1956. godine, kada je bio zabranjen rad te škole, zatim od 1959. do 1963. godine na *Visokoj bogoslovskoj školi* u Zadru, pa ponovno na Teologiji u Splitu, od g. 1963. do 18. veljače 1995., kada je umirovljen. U svojim je predavanjima poticao na razmišljanje, rasprave i razgovore. Budući da sam bio njegov student, zahvaljujem mu što me je uveo u obzorje filozofije, za sve što me je naučio i za svaki trenutak koji mi je darovao.

Bio je više godina rektor Teologije u Splitu. Godine 1975. postao je naslovni docent Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta u Zagrebu pri katedri filozofije. Osim filozofskih predmeta predavao je, na Teologiji u Splitu, zbog nedostatka nastavnika, i glazbene predmete. Godinama je vodio i zavodsko pjevanje. Predavao je na poslijediplomskom studiju na Katoličkomu bogoslovnomu fakultetu u Zagrebu. Držao je predavanja kao profesor-gost na nekoliko sveučilišta u Poljskoj: u Krakovu, Varšavi i Lublinu.

Sudjelovao je na brojnim domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima, primjerice: u Heidelbergu, Budimpešti, Šibeniku, Solunu, Bukureštu, Parizu. Objelodanjivao je svoje radove u zbornicima tih skupova i u drugim zbornicima. Sudjelovao je, 1980. god. kao jedan od izaslanika Svete Stolice, na XXI. Generalnoj konferenciji UNESCO-a u Beogradu. Bio je član filozofskog društva *Jacques Maritain*.

Područje njegova znanstvenoga istraživanja je široko. Osim filozofije, koja je s bogoslovljem bila središte njegova zanimanja i istraživanja, proučavao je prirodne znanosti. Osobito su ga zanimala teorije o nastanku svijeta i evolucija, granična pitanja vjere i znanosti, psihologija i parapsihologija, glazba i drugo. Pišući što je obrađivano istaknuo je sljedeća pitanja: "Bog - čovjek, priroda - čovjek, Bog - priroda, vjera - razum, znanost - vjera, evolucija - stvaranje, pojedinac - društvo, vjerodostojnost vjere - sama vjera, vjera - otuđenje, teološko znanje - mistično iskustvo, teizam - ateizam, esencijalizam - egzistencijalizam, agnosticizam - kritički realizam, esencijalizam - strukturalizam, etika i medicina,

tehnološki mentalitet i obnova duha, ontologija i fenomeniski karakter naše spoznaje, itd.". Osim klasične, s naglaskom na skolastičku, zanimao se za suvremenu filozofiju, proučavajući misli: Karla Jaspersa, Sörena Kierkegaarda, Martina Heideggera, Martina Bubera, Ernsta Blocha, Friedricha Nietzschea, Jean - Paula Sartrea, Claudea Lévi-Straussa, Edmunda Husserla, Gabriela Marcela, Emanuela Mouniera, Teilharda de Chardina i drugih. Nije samo iznosio njihove misli i misli različitih filozofijskih pravaca nego ih je prosuđivao i zauzimao stavove o njima. U doba koje je sustavno nastojalo nametnuti bezbožno ozračje, zanimao se i za marksističku misao. Sve je to proučavao želeći pokazati razložnost vjerovanja, ističući važnost razumskoga pristupa Bogu, ali i naglašavajući važnost, zadaću i ulogu Crkve u društvu.

Objelodanio je: **knjige:** *Filozofski pristupi Bogu*, Split, 1980.; *Suvremena misao - izazov vjeri*, Duvno, 1982.; *O parapsihologiji i smrti*, Split, 1984., Đakovo, 1987. i 1990.; *Humanizam i kršćanstvo*, Zagreb, 1995.; *Krist počelo i svrha svega: kozmogeneza, antropogeneza, sjedinjenje u "točki omega"*, Đakovo, 1997.; *Nedjeljne i blagdanske propovijedi: odgoj za čovječnost*: A, Đakovo, 1998.; *Nedjeljne i blagdanske propovijedi: odgoj za savjesnost: u spektru liturgijskih obreda*: B, Đakovo, 1999.; *Nedjeljne i blagdanske propovijedi: odgoj za vječnost: u spektru liturgijskih obreda*: C, Đakovo, 2000.; **priručnike** (ciklostilom): *Uvod u filozofiju, Logika, Noetika, Teodiceja, Racionalna psihologija, Kozmologija, Granična pitanja između znanosti i religije i Etika*; izvadak iz svoje disertacije: *Filozofsko-kršćanska problematika kod Karla Jaspersa* (ciklostilom), Split, 1959., a napisao je i tekst naslovljen: *Stjepan Zimmermann kao filozof* (strojopis), Split, 1965. Objelodanjivao je članke, prosudbe, osvrte, rasprave, predgovore i drugo. Pisao je u časopisima i u novinama: *Crkvi u svijetu*, *Bogoslovskoj smotri*, *Katehezi*, *Obnovljenomu životu*, *Službi Božjoj*, *Poljicima*, *Hrvatskim obzorjima*, *Kačiću*, *Zadarskoj smotri*, *Veritasu*, *Vjesniku Splitsko-makarske nadbiskupije*, *Vjesniku Đakovačke biskupije*, *Našim ognjištima*, *Glasu Koncila*, *Kirchen Anzeiger* (Zürich), *Pfarrblatt* (Zürich), *Imotskoj krajini*, itd.

Prevodio je s francuskoga, talijanskoga i latinskoga jezika a pisao je tekstove i na njemačkomu jeziku. Suprevoditelj je s njemačkoga jezika prvoga sveska djela *Das Gesetz Christi* Bernharda Häringa (hrv. prijevod: *Kristov zakon. Opća kršćanska moralna teologija*, Zagreb, 1973.) i djela *Jesus der Christus* Waltera Kaspera (hr. prijevod: *Isus Krist*, Split, 1995. i 2004.).

Svećenik

Za svećenika je zaređen 8. travnja 1945. Bio je župnik Dobranja Imotskih i istodobno poslužitelj Sviba, od 1945. do 1946. godine. Župni upravitelj u Grabovcu bio je od 1946. do 1949., potom župni upravitelj Žeževice – Orja, župni pomoćnik u Omišu, nakon čega je poslan na poslijediplomski studij. Nakon što je magistrirao, godine 1952., biskup splitski i makarski, nekoć solinski, Kvirin Klement Bonefaćić imenovao ga je da od 1. listopada 1952. god. predaje filozofske predmete na Visokoj bogoslovskoj školi u Splitu, gdje je na katedri filozofije naslijedio Ivana Butkovića. Osim predavanja bio je prosinodalni sudac Dijecezanskoga crkvenog suda i sudac crkvenoga interdijecezanskog suda drugoga stupnja u Splitu. Bio je član Tajništva za ateizam Nadbiskupijskoga vijeća za dijalog, kanonik Stolnoga kaptola u Splitu, stalni nadzornik i nastavnik njemačkoga jezika Srednje vjerske škole za spremanje svećenika, član Vijeća za nauk vjere i Vijeća za ateizam pri BKJ, arhiđakon Prvostolnoga kaptola, član različitih Nadbiskupskih vijeća (za dijalog, za sjemenište i zvanja, za nauk vjere i drugih). Bio je član ekumenske ustanove na Teološkom fakultetu sveučilišta u Heidelbergu i član međunarodnoga skotističkog udruženja, sa sjedištem u Padovi. Godine 1975. imenovan je papinim kapelanom i monsignorom, a 1981. počasnim prelatom pape Ivana Pavla II.

Iz svih ovih službi, koje je kao svećenik vršio, može se vidjeti koliko je zauzeto živio svoju ljudsku plemenitost i svoje svećeništvo. Držao je duhovne vježbe i obnove, propovijedao u domovini i izvan domovine. Zamjenjivao je župnika župe St. Peter und Paul u Zürichu. Njegova svećenička zauzetost i dušobrižnička briga ostavile su trag i u njegovim tekstovima, u kojima se zrcali njegov ljudski i svećenički lik.

Glazbenik

Kao dijete osjećao je sklonost prema glazbi. Pjevao je u dječjim zborovima, a u gimnaziji je također pjevao u zboru i svirao različita glazbala. Slobodno vrijeme provodio je vježbajući, svirajući i proučavajući harmonizaciju, pri čemu su mu pomagali profesori glazbenoga odgoja. Taj je njegov umjetnički dar poslije došao do izražaja.

Nakon što je počeo predavati na Visokoj bogoslovskoj školi u Splitu, na zamolbu don Mladena Alajbega, počeo je voditi četveroglasni mješoviti zbor i bio orguljaš do 1989., u prvostolnoj crkvi Sv. Dujma u Splitu. S tim je zborom pjevao u različitim prigodama u domovini i izvan domovine. Zbor je prepustio mo.

don Šimi Maroviću, a svoju ljudsku veličinu i ljubav prema glazbi i zboru, koji je toliko dugo vodio, pokazao je time što je u tomu zboru ostao pjevati kao pjevač-bas, i tako ostao i dalje obuzet svojim "djetinjским 'hobbyjem' suživota s glazbom", kako je sam napisao. Bio je član glazbenoga udruženja *Internationale Arbeitsgemeinschaft für Hymnologie*, u Grazu.

Kao bariton-solist pjevao je na različitim koncertima Hrvatskoga narodnog kazališta u Splitu (na Ljetnim igrama 1971., i poslije), u Dubrovniku i drugdje kod nas i izvan domovine s kazališnim solistima i gudačkim orkestrom, u Zürichu, St. Galenu i na drugim mjestima, svirajući i pjevajući skladbe starih i novijih glazbenika (Lukačića, Jelića, Papandopula itd.).

Neke su od njegovih skladba: *Propovijedat ću ime Tvoje braći svojoj; Iz dubine vapijem Tebi Gospodine; O Bože naš, Ti jade ljudskog srca znaš, Victoria sanctorum*, itd.

Ova tri spomenuta vida don Antina rada međusobno su se skladno prožimala i u njemu zrcalila. Njima nije iscrpljen njegov lik, koji ih svojim bogatstvom nadilazi. Bio je veoma izobražen, a njegova ga je načitanost očitovala svakomu njegovu sugovorniku ili slušatelju. Zauzeto je želio izgrađivati čovjeka i društvo u kršćanskomu duhu. Bio je otvoren za razgovore i obrazlaganja želeći Boga približiti čovjeku i čovjeka Bogu. Tu je svoju nakanu najbolje izrazio u *Uvodnoj riječi* knjige *Filozofski pristupi Bogu*. Htio sam "ljudskomu duhu približiti Boga, služeći se i filozofskim jezikom, kako ne bi ni umska zahtjevnost čovjeka ostala načelno prikraćena i frustrirana. U navedena sam 'rješenja' (...) nastojao unositi komplementarnost obrazlaganja: od Boga prema svijetu, od svijeta prema Bogu, od usvjetne prisutnosti Boga prema vansvjetnoj transcendenciji Boga". Da bi ispunio tu zadaću, uložio je svoj život i darove kojima ga je Bog obdario. Obilježio je doba u kojemu je živio i radio, čime se ubrojio među istaknute hrvatske kršćanske filozofe svoga doba.

Ivan Tadić

Ekumenski duh i dijaloška otvorenost

Uz 30. obljetnicu ekumenskog rada Marka Đurića

Prošle je godine, 5. rujna 2007., održan Treći Europski ekumenski skup na kojemu su u Sibiu u Rumunjskoj sudjelovali ugledni predstavnici različitih kršćanskih zajednica pod geslom *Sujetlo Kristovo obasjava sve*. Jasno, *Sujetlo Kristovo* je, kako to obznanjuje Apostol, upućeno svim ljudima. Obasjava sve i prosvjetljuje svakog čovjeka (Iv 1,8-9). U tom je obzorju, s posebnim promišljanjem o *Kristovu sujetlu i Crkvi*, održao svoje izlaganje i pročelnik Papinskog vijeća za jedinstvo kršćana kardinal Walter Kasper, s jasnim naglaskom na evanđeoskoj dužnosti i konkretnoj stvarnosti današnjeg ekumenizma.

Svjestan ekumenskih ciljeva i zahtjeva, određenih razlika, gledišta i problema, kardinal se svesrdno založio za aktivni rad, kršćansko zajedništvo i evanđeoske perspektive: "Dar je ekumene", upozorio je, "činjenica da smo spoznali i ponovno otkrili taj temeljni osjećaj zajedničke pripadnosti, da nismo jedni drugima stranci i konkurenti, nego sestre i braća u Kristu. Ne možemo dovoljno biti zahvalni na tom daru. Ne bismo trebali dopustiti da ikada radost toga iščezne kad se pojave razlike i problemi. Također ne bismo trebali dopustiti da nas od te radosti odvrćaju svi oni koji ekumenu shvaćaju neuspjehom. Za nas je ekumena zadaća koju smo primili od Isusa Krista koji je molio "da svi budu jedno" (Iv 17,21); ona je neodgodiv nalog Duha Svetoga (*UR*, 1,4) i odgovor na zov vremena. Stoga smo jedni drugima pružili ruke i ne ćemo ih više povući."

Nema dvojbe, pročelnik je Papinskog vijeća svjestan ekumenske stvarnosti. Dobro poznaje konkretno stanje. Ipak, optimist je i aktivist. U tom cilju svjesno gradi putove molitve, dijaloga i suradnje. Međutim, govoreći o ekumenskoj otvorenosti, ljubavi, duhu i razvoju, obzirno upozorava da to "blago nosimo u glinenim posudama".

Doista, današnje su ekumenske posude vrlo "glinene"; no, unatoč svemu, veoma su važne i korisne. Uz Božju pomoć i naša zalaganja mnogo se toga može postići. To više što nitko u tomu nije nevažan. Naprotiv, što su sudionici brojniji i postojaniji, što su im odjeci glasniji, ekumenski se krugovi šire te putovi zbližavanja postaju sve uspješniji.

U tom ću ozračju prigodom 30. obljetnice dijaloškog i ekumenskog rada jednog mog pravoslavnog poznanika, teološkog i publicističkog pisca g. Marka Đurića, uputiti na njegov javni, publicistički i praktični, angažman na tom planu. Zanimljivo je vidjeti kako taj dobronamjerni pravoslavni vjernik doživljava važnost kršćanskog zajedništva. U toj je opciji povremeno prisutan i u našim crkvenim časopisima, poglavito u *Blagovijesti* i u *Crkvi u svijetu*. Naravno, njegova se ekumenska otvorenost i humanističko-religiozna djelatnost šire i protežu također na međureligijsku aktivnost, dijalog i suradnju.

Gospodin Đurić je po zvanju pravnik. Živi i radi u Velikoj Ivanči kod Beograda. Sudionik je i poticatelj ekumenskih kretanja u svojoj sredini te u tom smislu suradnik više časopisa i listova (primjerice: *Blagovesti/Blagovijesti* (Beograd), *Crkve u svijetu* (Split), *Zvonâ* (Rijeka), *Temâ*, (časopis "za društvene nauke Niškog univerziteta"), *Gradine* (Niš), *NUR-a* (časopisa za kulturu i islamske teme, Beograd), *Forum-a Bosne* (Sarajevo), *Znakova vremena* (Sarajevo); kako vidimo, više katoličkih i opće-društvenih, odnosno interkonfesionalnih i muslimanskih nego svojih pravoslavnih.

Razlozi su tomu višestruki. Ponekad su u pitanju razlike ili, bolje, razilaženja i neslaganja u doktrinarnim stajalištima; ponekad opet različita shvaćanja, postupci, pristupi i društvena gledišta; no najčešći je, čini se, razlog Đurićeva otvorenost prema kršćanskim ekumenskim procesima i međureligijskim susretima, odnosno, kad su u pitanju neka uredništva, Đurićevo kritičko promišljanje o uskom zatvaranju u svoje povijesne, idejne ili političko-ideološke prosudbe i gledišta.

Gospodina Đurića sam upoznao u pokoncilskim vremenima, kad su se širom Europe rađali tihi krugovi religioznih gibanja i ekumenskih povezivanja, pa i među pravoslavnim intelektualcima, kakvi su bili, na primjer, akademik Nikola Milošević, Đuro Šušnjić i Mirko Đorđević. Đurić je od tada rado sudjelovao i sudjeluje u različitim kršćanskim i, šire, međureligijskim revijama i skupovima, poglavito kad je riječ o religioznoj problematici u Istočnoj Europi. U svezi s tim je i prošle godine bio sudionik jednog skupa i ugledan suradnik u zborniku *Religion in Eastern Europe* (XXVII, 2007, 2).

Po uvjerenju je praktični vjernik i iskreni humanist te se u tom svjetlu – vjeran svom doživljaju, Kristovoj riječi i pravoslavnoj tradiciji – spantano otvara s jedne strane kršćanskom zblizavanju i suradnji, s druge širokom dijalogu među različitim, poglavito monoteističkim religijama – između kršćanstva, židovstva i islama. Pritom su mu dijaloški razgovori i ekumenski duh važna uporišta. U njihovu svjetlu spontano djeluje i nastupa.

U svojim se stručnim raspravama i publicističkim prilogima najviše zanima za religioznu sociologiju i vjerski život, teološku literaturu i kršćanske odnose. Cilj mu je uvijek isti: kršćanski ekumenizam, društveni mir i religijska suradnja. Na toj se liniji, u vezi s konkretnom tematikom, često javlja i praktično angažira. Radna su mu područja raznolika; no najčešće su ekumenskog karaktera, konfesionalno-granične i međureligijske naravi, humane, etičke i mirotvorne. Zbog toga s velikom brigom promatra duhovne krize i društvene izazove. Prije svega među kršćanima i kršćanskim zajednicama, ali jednako tako i u suvremenim društvenim zbivanjima i različitim, mahom religioznim, zemljama i kulturama.

Poput mnogih predvodnika ekumenskih programa i pobornika interkonfesionalnih susreta i razgovora, i on zna za ljudske slabosti, probleme i poteškoće, dapače za institucionalne krize i kojekakve povijesne naslage. No to ga ne obeshrabruje; naprotiv, izravno ga potiče da se s uvjerenjem zalaže za dijaloške susrete, miroljubive putove i humane odnose.

Ne želi nikoga kritizirati, još manje napadati, ali se ne ustručava iznositi činjenice i upozoravati. Koncentrično se pri tomu upušta u društvenu stvarnost i religijsko poslanje, ističući značenje vjere u praktičnom životu i svijest o Bogu kao vječnom dobru, temelju moralnog reda, opraštanja, povezivanja i mira. U tom smislu najčešće nastupa poticajno, gradeći vlastite putove za zajednička povezivanja, miroljubivi dijalog i razumijevanje.

Važna mu je poruka da ne treba samo kod drugoga tražiti uzroke podijeljenosti i nepopustljivosti, već i u svojim redovima, prošlim i današnjim, uočavati i otklanjati stvarne smetnje i konkretne zapreke ekumenizmu i suradnji. Zbog toga, iako radije ukazuje na spojnice nego na razdvojnice, ne bježi ni od objektivnih pogleda te povremeno podsjeća i na određene slabosti, u širim razmjerima, pa i u svojoj tradiciji i Crkvi.

Naravno, kad je riječ o kršćanskim zajednicama i ekumenskim gibanjima, glavna su mu uporišta evanđeoski polog vjere i Kristova prisutnost, euharistijsko slavlje i sakramentalna milost, molitva i duhovnost, praktična vjera i istinska ljubav. Na tom planu opravdano ističe da se kršćanin, želi li biti kršćanin, treba suobličiti svom Uzoru, živjeti s Kristom i za Krista koji ga otkupljuje i posvećuje.

Iako ponekad zalazi i u teološka razmišljanja, religijske postavke i vjernička shvaćanja, trudeći se da i na tom planu osvjetli ekumenska približavanja i međureligijske suodnose, susrete i

razgovore, glavno mu je područje konkretna stvarnost i praktični život. Na tom ga planu posebno zanimaju međukonfesionalna povjerenja i duhovna svijest, praktična religioznost i istinska miroljubivost.

Krist mu je pritom polazište i osnova ljudskih i božanskih ideala, vremenitih i vječnih. Jer, kako kaže, "Isusovo rođenje svedoči da Bog ne živi samo u večnosti već i u vremenu, sada i uvek...". U tom stilu dodaje: "Da bismo sebe bilo gde i bilo kad jasno videli, mi se Hristu i njegovoj reči svagda moramo vraćati." (*Rodio se da služi*). S tog gledišta univerzalno razmišlja o suvremenim zbivanjima i duhovnim vrednotama, religijskom pozivu i ratnim žarištima, krizi morala i njezinu nadilaženju.

Tematika mu je, kako vidimo, raznolika, zanimljiva i poticajna. Bez obzira kako tko gleda na izložene poruke, misli i upozorenja, kad je riječ o ekumenskom duhu i dijaloškoj otvorenosti, kršćanskim zbližavanjima i međureligijskim razgovorima, svjetskom miru i humanoj suradnji, moramo zaključiti da gospodin Đurić u svom ljudskom i kršćanskom poslanju djeluje pozitivno. S pravom potiče sve kršćane da se u svom životu što više suobličie Kristu te u tom suobličenju odgovorno slijede Njegovu riječ i, vjerni Njegovoj velikosvećeničkoj molitvi, "budu jedno" (Iv 17, 11).

Naravno, dok govori o kršćanskoj dužnosti i ekumenskom pozivu da budemo "jedno", spontano daje do znanja da nam nije cilj *jednoličnost već evanđeosko jedinstvo*, o kojemu se zajednički razmišljalo i na Trećemu Europskom ekumenskom skupu u Sibiu.

U toj je opciji i kardinal Kasper, uvažavajući jedinstvo ljudske zbilje i kršćanskog zbližavanja na djelotvornom ekumenskom putu, u svom izlaganju poticajno zaključio: da "zajednički trebamo biti znak, svjedoci i sredstva za tu alternativu iz duha Evanđelja".

Drago Šimundža

Zašto redovnica?

Katarina MAGLICA, O. P., *Zašto redovnica? Razmišljanja o posvećenom životu u svjetlu dominikanske karizme*. (Glas Koncila, Biblioteka "Gorušičino zrno", knjiga 12, drugo prošireno izdanje), priredio Frano Prcela, O. P., Zagreb, 2007., 222 stranice, 50 kn.

Postoji uzrečica da se u dobro postavljenom pitanju već krije polovica odgovora. I u naslovu se ove knjige nalazi jedan upitnik koji, međutim, nipošto ne će dati naslutiti tu rečenu polovicu odgovora. Zapravo, naslov knjige *Zašto redovnica?* može se shvatiti dvojako: prvo, kao metodološki uvod za izlaganje sigurnoga sadržaja, a drugo kao dovođenje u pitanje nečega što se dotad držalo sigurnim. Prvi način susrećemo, primjerice, u klasičnoj metodologiji izlaganja katekizma, tj. prvo se postavlja pitanje iza kojega onda slijedi izlaganje vjerske istine. Konkretno: postavlja se pitanje: zašto smo na svijetu?, da bi uslijedio odgovor: zato da Boga spoznamo, da ga ljubimo, da mu služimo i tako u nebo dođemo. U ovom odgovoru nema ništa nejasna, nema ništa što bi bilo stavljeno na raspravu, doradu ili pak na eventualno izjašnjavanje. No upitnik može biti i znak da ono što iza njega slijedi nipošto nije više tako sigurno i izvan svake diskusije, naprotiv, on može biti zlokobni znak da je nešto, što je koliko do jučer držano za sigurno, najednom dovedeno u pitanje i tako postalo nesigurno. Takvo što krije se, primjerice, iza pitanja: isplati li se danas biti pošten?

Pitanje koje već u samom naslovu svoje knjige postavlja s. Katarina Maglica O. P. – i po svojem sadržaju i po svojem crkvenom i društvenom kontekstu – mora se shvatiti i na jedan i na drugi način. S jedne strane, naime, u njoj – jedna za to kvalificirana osoba – pruža jasan i nedvosmislen odgovor, što to jedna redovnica, tj. jedna Bogu posvećena osoba jest i što mora biti, a s druge, ta ista osoba ne krije da uzrok i razlog pisanju tako jasnog odgovora na još jasnije pitanje leže u sveopćoj krizi duha ove civilizacije koja je sve to uvelike dovela u pitanje. Ne krije da jamačno svi ne prihvaćaju više te i takve jasne i sigurne odgovore. To bjelodano dokazuje i rečenica, koju s. Katarina, kao odgovorna poglavarica, upućuje svojim susestrama: "Kardinal Ratzinger Crkvu vidi kao 'gradilište gdje se izgubio projekt, te svatko nastavlja raditi prema vlastitom ukusu'. Moram vam, sestre, sa zabrinutošću izjaviti da i ja često tako vidim našu Kongregaciju." (str. 56.) Upravo stoga, što

se ovo i ovakvo pitanje postavlja u kriznim vremenima, ne samo za Red, nego i za cijelu Crkvu, samo ozbiljne i odgovorne osobe imaju snage ne samo postaviti ga nego i dovoljno intelektualnog poštenja da se, umjesto davanja pravog odgovora, ne upuste u grcanje u frazama. Jer, kako svojedobno – komentirajući tadašnje masovno napuštanje Reda – reče jedan od profesora teologije u Louvainu fra Luki Prceli, O. P.: “Danas nije pitanje: zašto ljudi izlaze iz samostana?, nego: zašto u njemu ostaju oni koji ostaju? A ja bih ovu misao nadopunio i tvrdnjom da danas nije pitanje ni zašto neki ljudi uopće ulaze u samostan, jer i razloga za ulazak u samostan može biti više, a ipak je samo jedan pravi i opravdan. Stoga i ovo pitanje *zašto redovnica?*, znači ne samo *zašto postati redovnica?*, nego i *zašto ostati redovnica?* U vremenu ovakvom kakvo ono jest.

Dakako da uvjerljivi odgovor na ovo pitanje može dati samo ona osoba koja je i sama redovnica, koja zna zašto je to postala i zašto je to do danas ostala i zašto to kani ostati do smrti. Istina, ništa ne priječi da o tome razglabaju i govore i oni koji nisu redovnici, ali riječi takvih mogu imati samo onu mudrost i uvjerljivost koja je inherentna rečenici koju izgovaraju, ali ne i životu, odnosno pozivu koji iza te rečenice stoji. Mišljenje je ovih drugih, naime, po samoj naravi stvari, više znak onoga što bi oni od redovnika i redovnica željeli, tj. kakve ih priželjkuju, dok ovi potonji govore iz svoje osobne životne drame i svoje egzistencijalne odgovornosti pred sobom i pred Bogom. Ovi su čuli Božji glas i Božji poziv na koji su se odazvali i koji je postao neotuđivim dijelom njihove svijesti i savjesti, dio njihova životnoga smisla i načina njegova ostvarenja. Ovi se ne pitaju samo što drugi od mene očekuje, pa ni što sâm od sebe očekujem, nego u prvom redu što od mene očekuje Bog! Oni, naime, koje je Bog pozvao u redovnički život, i koji su se tomu pozivu iskreno odazvali, i previše su toga neopozivo stavili na kocku a da bi o ovoj temi tek teoretizirali, pa bilo to teoretiziranje nošeno iskrenom i dubokom skrbi za Crkvu i za njezino uvjerljivo poslanje.

Pitanje, naime, koje se poput crvene niti provlači kroz sve strukture suvremene civilizacije glasi *Što nas čeka?* Što nas čeka i kao civilizaciju, i kao narod, i kao Crkvu, i kao Red, pa onda i kao pojedinu osobu? U tom se kontekstu onda redovnicima i redovnicama nameće pitanje: Što čeka nas redovnike i redovnice *u svijetu* koji jamačno od nas priželjkuje tek puke uslužne djelatnike – po mogućnosti one koji rade što je moguće više i što je moguće bolje i, dakako, što je moguće jeftinije – ali ne toliko i ljude izazovne

vjere? Što nas redovnike i redovnice čeka *u narodu* koji nam kroz svoje političke, društvene i kulturne strukture sve više nameće ulogu socijalnog privjeska i folklornog ukrasa, tj. ulogu legitimacije njegovih često prizemnih interesa, a ne i da mu budemo moralna vertikala i moralni korektiv, točnije: moralna provokacija? Što čeka nas redovnike i redovnice *u Crkvi* koja nas, kao institucija – *de facto* – isto tako više treba kao svećenike, orguljašice, katehisticice, kuharice, bolničarke i sl., – dakle, više kao ljude s određenim zvanjem, ali ne baš i kao ljude s određenim, tj. proročkim poslanjem? I što je činiti nama redovnicima i redovnicama *u Redu*, u kojem sve češće primjećujemo da je više zaokupljen samim sobom, svojim pukim preživljavanjem i svojim opstankom, točnije svojom institucionalnom anoreksijom, nego Duhom Boga živoga koji ga je podigao, i duhom Utemeljitelja, koji ga osmišljava? U Redu kojega više plaši što će biti od njega nego što će biti od nas, nas Božjih ljudi, Božjih proroka i povjerenog nam poslanja. Da, preveliki su i preozbiljni izazovi i u ovom vremenu a da se ne bi svakom istinskom redovniku i redovnici – barem ponekad – nametnulo ono mučno, biblijsko pitanje: “Ima li tko razuman Boga da traži?” (Ps 14,2).

S. Katarina Maglica svojim tekstovima, sabranim u ovoj knjizi ne ulazi ni u kakve teološke i sociološke analize, nego, na temelju onoga neupitnoga, onoga sigurnoga i neporecivoga, nastoji ići ususret onomu što je postalo upitno, kako bi se ono oslobodilo svoje malignosti. Jer jest maligan onaj redovnički život koji se ne prihvaća u prvom redu radi Boga. Jest maligan onaj redovnički život u kojem nije uvijek i svagdje duhovnost i predanje Bogu na prvome mjestu. Jest maligan i onaj redovnički život u kojem bi se umjesto služenja bližnjemu tražilo mogućnost pravljenja vlastite karijere. Jest maligan onaj redovnički život u kojem bi se zajednica i zajedništvo raspali u udrugu privatnih vjerskih poduzetnika. Zapravo, maligan je i onaj oblik redovničkoga života iz kojega ne izbija uvjerljivo svjedočanstvo Božje prisutnosti, tj. čiji su članovi primorani druge riječima uvjeravati da su pronositelji Boga živoga i sljedbenici Isusa Krista iz bližega, umjesto da je to od prve jasno svakome tko ih susretne. Maligan je i onaj redovnički život koji je sa sebe skinuo asketsko odijelo i obukao na se salonske papuče... A upravo su to izazovi pred kojima se nalazi Crkva u cjelini, pa onda i redovništvo u njoj, izazovi i opasnost kako društvene tako i crkvene etabliranosti i počinovničenja. Postoji, naime, realna opasnost ne samo nivelacije svih mogućih redovničkih karizama i zajednica, točnije potpuni gubitak njihove izvorne specifičnosti,

pa time i osiromašenja same Crkve, nego i opasnost niveliranja cjelokupnoga crkvenog života s onim profanim. Postoji opasnost da sol obljutavi! Postoji problem komotne etabliranosti Crkve u društvo, a redovništva u Crkvu tako da više nitko nikoga proročki "ne žulja". Postoji tako opasnost i za Red propovjednika da "legne na felge", točnije da u njemu "izduši" duh Utemeljitelja, pa se tako prometne u Red pukih činovnika i namještenika u državnim i crkvenim službama. A to će reći da postoji opasnost i za dominikanski i za franjevački, odnosno za sve prosjačke redove, da se zastide svoga "prosjačkog porijekla", pa se prometnu u materijalističko-konzumentske udruge snobova i skorojevića. A sve u bolesnom strahu da ama baš nigdje ne bi bili bijele vrane.

S. Katarina Maglica u ovoj knjizi majčinskom nježnošću i ženskom osjetljivošću, ali i kirurškom ozbiljnošću i odgovornošću, skida maligne naplavine na tijelu redovničkoga života, nastojeći ga osloboditi za što je moguće zdraviji iskorak u sutrašnjicu. Ne stvara ona ovdje nikakvo novo tkivo, već ističe ono poznato, sigurno i zdravo, odjeljujući ga od bolesnoga i malignoga, kako bi ovo potonje, uz Božju pomoć, usahlo i postalo bezopasno. Ona zapravo jasno i glasno, nenametljivo, ali odgovorno, priča o tome tko je za nju Bog, a što molitva; tko je za nju Isus Krist, a što žrtva; što za nju znači sv. Dominik i poslanje propovijedanja, što su za nju svjedočenje i život; što služenje i ljubav; što su za nju osoba i zajednica – i mnogo toga drugoga bez čega redovništvo nije moglo postojati ni jučer, bez čega ne može ni danas i bez čega je nezamislivo i sutra. Ona to priča u dubokom uvjerenju, i to s pravom, da bi ta njezina priča trebala biti zajednički nazivnik života svih pravih redovnika i polazište svake prave obnove redovničkoga života, a to znači u uvjerenju da bi to njezino kazivanje trebalo biti odgovor na pitanje iz naslova same knjige.

Ovaj bih svoj kratki prikaz knjige *Zašto redovnica?* časne sestre Katarine Maglica O. P. zaključio parafrazom poznatih stihova Dobriše Cesarića: Ovo je krik jedne Bogu posvećene žene, pušten iz noći probdjevne, s nakanom da srodno srce prene. A kad jedno takvo srodno srce prene, ono tad vidi i uviđa pravu vrijednost ove knjige i ono tad spoznaje kako se sav ovaj trud višestruko isplatio.

Špiro Marasović

Tkivo svemira

Brian GREENE, *Tkivo svemira. Prostor, vrijeme i zašto su stvari takve kakve jesu*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2006., 535 str. (*The Fabric of the Cosmos. Space, Time and Texture of Reality*, 2004; prijevod: Goran Vujasović).

Nemoguće je, onome tko misli, da prije ili poslije ne postavi pitanja: *Što je ovaj svijet? Zašto je ovakav? Ima li kakav smisao opstojnost svijeta i čovjeka? I konačno tko sam ja i kamo idem?* Obično ova pitanja nazivamo filozofskima, držeći da se odgovori na njih nalaze izvan dosega takozvanih prirodnih znanosti. Odatle polazi i shvaćanje da već i samo nastojanje oko odgovora na fundamentalna pitanja općeg postojanja implicira (barem nekakav) teološki govor, što se smatra unošenjem "neznanstvenih elemenata", pa prema tome i neprimjerenim "pravim znanostima". Ipak, jedan od vodećih svjetskih teorijskih fizičara, posebno zaslužan u istraživanjima na području teorije superstruna, Brian Green, profesor matematike i fizike na Sveučilištu Columbia te autor uspješnice *Elegantni svemir*, usudio se napisati svojevrsni pregled stanja u suvremenim istraživanjima mikrokozmosa i makrokozmosa te ocrtati pokušaje stvaranja takozvane velike ujedinjene teorije (GUT), koja u fizikalne teorije uključuje i razloga postojanja ovoga svijeta (pa tako i čovjeka).

Nije moguće u nekoliko redaka prepričati ovakvu knjigu, osobito onima koji nisu bliski s matematikom i fizikom. Ipak, treba upozoriti da je nije moguće tek tako samo smjestiti u niz popularno-znanstvenih djela, budući da većina od njih načelno izbjegava govoriti o temeljnim pitanjima opstojnosti svijeta i čovjeka. Na neki način može se reći da Brian Green nastavlja tamo gdje je stao Stephen Hawking svojom uspješnicom *Kratka povijest vremena*. Nastavlja, jer zapravo polazi odande gdje je Hawking stao. On je došao gotovo do samog kozmološkog početka prostora i vremena, a Green se pita: A što je zapravo prostor i vrijeme i kakvo to tkanje tkaju? Ili, jednostavnije rečeno, pitanje glasi: Što je to stvarnost? Što je to što kažemo da doista jest!? Polazeći od tog pitanja Green prikazuje zapanjujući napredak teorijske i eksperimentalne fizike u nastojanjima da nam pruži nove odgovore. Uvjeren da je znanost o temeljnoj prirodi stvarnosti "u nastajanju", te da nas očekuju nezamisliva iznenađenja upravo na tom području, autor smatra da

se iz nastojanja prirodnih znanosti da "shvate svijet" ne bi smjelo isključiti ni (naizgled) druge, poglavito antropološke putove (o čemu se već odavno govori u teoriji *antropskog principa*).

U knjizi je pet velikih poglavlja. Nije nam moguće iznijeti sav sadržaj, pa evo samo glavnih tema. Na početku, u poglavlju *I. Arena stvarnosti*, autor obrazlaže pitanje odnosa opće relativnosti i kvantne mehanike te izlaže temu supstancijalnosti prostora i vremena (na primjer kroz značenje pojma *praznog prostora*). U poglavlju *II. Vrijeme i iskustvo*, autor brojnim slikama ilustrira pred koje nas sve probleme i teškoće stavlja vrijeme svojim tijekom i smjerom (značenje *strijele vremena*), osobito kad se vrijeme promatra u kontekstu kvantne teorije. Slijedi poglavlje *III. Prostorvrijeme i kozmologija*, u kojem autor pruža uvid u najnovije spoznaje o evoluciji prostora i vremena, o teoriji energije vakuuma, o dekonstrukciji teorije velikog praska, o teoriji inflacije i kvantnim drhtajima. Iznimno su zanimljiva dva završna dijela. Poglavlje *IV. Počeci i ujedinjenje*, govori o spoznajama inflacijske kozmologije u kontekstu teorije struna u svemiru s mnoštvom prostornih dimenzija, te izlaže viziju prostora koji je prožet kvantnim poljima i jednoliko raspršenom energijom (Einsteinova *kozmoška konstanta*). U zadnjem dijelu ovog poglavlja Green objašnjava radikalni prijedlog teorije superstruna, odnosno M-teorije (koja je predstavljena kao vrlo ozbiljan korak do mogućeg oblikovanja *Velike ujedinjene teorije*). Autor prezentira i ideje u kojima se naš svemir zamišlja kao opna koja lebdi u širem univerzumu, kao i teoriju o svemiru kao kozmičkom hologramu. Poglavlje *V. Stvarnost i mašta*, upućuje nas u nevjerojatni svijet današnjih fizikalnih eksperimenata s prostorom i vremenom, u nastojanja oko "hvatanja" tamne materije i tamne energije, pa i moguće teleportacije. Na kraju je donesen *Pojmovnik* koji omogućuje lakše snalaženje u knjizi, te prijedlozi za produbljivanje znanja kroz prikladnu literaturu (dakako, na engleskom jeziku).

Prije nego tko uzme u ruke ovu knjigu neka se upita: Zanima li me uopće zašto je svijet ovakav? Je li mi stalo do toga da doista pokušam dokučiti kakva je narav (priroda) svega što jest, pa i mene samoga? Što mi znači vrijeme i njegov tijek, što mi znače kozmologija i eshatologija? Muči li me (još uvijek) problem odnosa Boga i svijeta, i jesam li spreman za naporno putovanje od *Nepokrenutog pokretača* do *Najdubljeg temelja sve stvarnosti*? Konačno, jesam li, kao vjernik (i teolog) zainteresiran za novi, itekako mogući dijalog između vjere (teologije) i prirodnih znanosti? Samo pozitivni odgovor na ova pitanja ne samo da opravdava trud

uložen u čitanje i razumijevanje ove knjige nego omogućuje da se i sam čitatelj, u ovom prostoru i vremenu, zaista osjeti živom stanicom toga *tkiva svemira*.

Iako je ovo knjiga o fizici prostora i vremena te o tkanju materije i energije, ima se dojam da se kroz nju, negdje na samom rubu stvarnosti, ali ne kao kakav dodatak, nego kao apsolutna prisutnost, otkriva *Onaj koji jest - Prisutni*. Za svakoga tko je zaljubljen u traženje istine svijeta i smisla postojanja, tko se ne boji baciti pogled na fundamentalna fizikalna istraživanja o prirodi stvarnosti i ne skanjuje se koji put i poduže zaustaviti na matematičkim analizama, ovo je *knjiga za lizati prste*. No kao i na druge, i na ovaj se okus treba priviknuti.

Ante Mateljan

Dan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Splitu

Svečanim euharistijskim i akademskim slavljem 17. siječnja 2008. godine Katolički bogoslovni fakultet u Splitu proslavio je svoj dan i devetu godinu ulaska u sastav Sveučilišta u Splitu. U toj prigodi predstavljen je rad fakulteta, nagrađeni su najbolji studenti iz akademske godine 2006./07., podijeljene diplome diplomiranim teolozima i katehetama kao i zaslužene nagrade za umirovljene profesore.

Program proslave Dana Fakulteta započeo je euharistijskim slavljem u kapeli Centralnoga bogoslovnog sjemeništa, koje je predvodio msgr. dr. Marin Barišić, splitsko-makarski nadbiskup i veliki kancelar Fakulteta. U euharistijskom slavlju, uz nadbiskupa Marina, sudjelovali su hvarski biskup msgr. Slobodan Štambuk, dr. fra Željko Tolić, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja i vicekancelar KBF-a, rektor Centralnoga bogoslovnog sjemeništa mr. don Mate Uzinić, dr. fra Luka Tomašević, novi dekan KBF-a, te prodekani, profesori, osoblje i studenti Fakulteta.

Koristeći se primjerima sv. Damjana de Vestera, koji je svoj život posvetio brizi i njezi gubavaca na otoku Molokai u Haitskom otočju, i sv. Franje Ksaverskog, jednog od najvećih misionara u povijesti Katoličke crkve, nadbiskup Marin je uputio poruku i poticaj sudionicima slavlja da usklade svoje znanje i konkretne

životne potrebe, misleći pritom osobito na tajnovite labirinte znanja koji katkada odvođe teologe prema udaljavanju od izvorne kršćanske poruke.

Po završetku euharistijskoga slavlja uslijedio je akademski čin u velikoj dvorani Fakulteta, koji je započeo pjevanjem himne *Lijepa naša domovino*, u izvedbi muškog komornog zbora KBF-a, pod ravnanjem mo. Šime Marovića, te uz glazbenu pratnju bogoslova Ivana Urlića. Cjelokupni program vodio je prodekan za znanost dr. don Marinko Vidović.

Dekan Fakulteta dr. fra Luka Tomašević uputio je riječi dobrodošlice predstavnicima društvenih ustanova, gostima s drugih splitskih fakulteta i ostalih visokih učilišta, mr. Mati Uziniću, te nastavnicima, studentima i osoblju Fakulteta. Nakon dekanovih pozdravnih riječi prisutnima su se obratili nadbiskup Marin Barišić, zatim dr. Željko Domazet, prorektor Sveučilišta u Splitu, g. Ante Sanader, župan Splitsko-dalmatinske županije, te g. Jozo Balić, splitski dogradonačelnik. Prigodne brzozjavne čestitke za proslavu Dana Fakulteta uputili su dr. Dragan Primorac, ministar znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, kao i drugi teološki fakulteti iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, te brojne crkvene i društvene institucije.

Nakon upućenih pozdrava Muški komorni zbor otpjevao je pjesmu Ante Mateljana i Šime Marovića *Do tvojih nogu*. Odmah nakon pjesme uslijedilo je izvješće dekana o radu Fakulteta u tijeku ljetnoga semestra ak. god. 2006./07. i zimskoga 2007./08. Izdvajamo nekoliko važnijih pojedinosti.

Fakultet je od 1. listopada 2007. dobio nove nastavnike, dr. Alojzija Čondića i mr. Borisa Vidovića. Od 1. siječnja 2007., sukladno Zakonu o znanosti i visokom obrazovanju, zbog navršenih 65 godina, stupili su u mirovinu profesori dr. Slavko Kovačić, dr. Božo Bulat i dr. Josip Čorić. Zbog potreba Fakulteta svi profesori su nastavili predavati kao vanjski suradnici. U ime Fakulteta dekan Tomašević zahvalio je umirovljenim profesorima na dosadašnjem radu i pripremio im prigodne darove.

Na petogodišnjem Filozofsko-teološkom studiju i preddiplomskom i diplomskom Teološko-katehetskom studiju u akademskoj godini 2007./08. redovito je upisano ukupno 186 studenata/ica. Od toga na petogodišnjem Filozofsko-teološkom studiju redovito ih je upisano 119, a na Teološko-katehetskom studiju 67 studenata/ica. Zajedno sa studentima apsolvantima Fakultet broji ukupno 259 studenata i studentica.

Nakon što je Kongregacija za katolički odgoj u Vatikanu odobrila predložene programe poslijediplomskog studija,

naslovljene *Kršćanstvo i suvremena kultura* i *Povijest teologije i kršćanskih institucija*, isto je uoči proslave Dana Fakulteta učinio i Senat Sveučilišta u Splitu. Program je prosljeđen na provjeru i odobrenje u Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH. Prema očekivanjima poslijediplomski studij na Fakultetu trebao bi početi u idućoj akademskoj godini, 2008./09.

Većina nastavnika našeg Fakulteta sudjelovala je na XXXI. međunarodnom znanstvenom simpoziju profesora teologije održanom u Sarajevu 11. i 12. travnja 2007. o temi *Kršćanstvo i islam*. Takve godišnje skupove organizira Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, a domaćini su ovaj put bili Vrhbosanska katolička teologija u Sarajevu, Franjevačka teologija u Sarajevu i Fakultet islamskih nauka u Sarajevu.

U velikoj dvorani našeg Fakulteta 27. travnja 2007. godine prof. dr. sc. Neven Šimac održao je predavanje na temu *Kršćanin u politici i u suvremenoj Europi*, kojem su nazočili nastavnici i studenti našeg učilišta.

Od 24. do 26. rujna 2007. u Splitu održana je *međunarodna znanstveno-književna manifestacija Knjiga Mediterana*, u organizaciji Književnoga kruga u Splitu, Zavoda za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Splitu i Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Prvi dan *Knjige Mediterana* završen je otvaranjem prigodne izložbe u zgradi HAZU autora dr. fra Tomislava Vuka *Biblija kao tekst i knjiga uz međunarodni znanstveni skup Biblija - knjiga Mediterana par excellence*.

Na našem Fakultetu upriličen je XIII. međunarodni teološki simpozij, 25. i 26. listopada 2007. godine na temu *Teologija i Crkva u procesima europskih integracija*. Na simpoziju je sudjelovalo devet predavača: sociologa, politologa i teologa iz Italije, Njemačke i Hrvatske. Prvi dan simpozija završio je predstavljanjem knjige *Euroskepticizam, stranačka politika, nacionalni identitet i europske integracije*, objavljene u izdanju Centra za politološka istraživanja u Zagrebu. O knjizi su govorili dr. Branimir Lukšić, dr. Duško Lozina te priređivač dr. Anđelko Milardović.

Govoreći o znanstvenom i stručnom radu i sudjelovanju u znanstvenim skupovima, tribinama, okruglim stolovima, znanstveno-istraživačkim projektima, dekan je istaknuo da su u protekloj akademskoj godini nastavnici sudjelovali na 12 međunarodnih simpozija, od kojih su četiri izvan Hrvatske te druga tri znanstvena simpozija.

U domaćim ili stranim časopisima i zbornicima nastavnici su objavili sedamnaest knjiga, oko sedamdeset znanstvenih radova,

te više od četrdeset radova popularno pisanih stručnih članaka, recenzija, prikaza i osvrtâ. Katolički bogoslovni fakultet je tijekom protekle akademske godine izdao po četiri broja časopisâ *Crkva u svijetu* i *Služba Božja*. Od studentskih aktivnosti treba izdvojiti izdavanje studentskog časopisa *Odras*, kao i rad fakultetskog komornog zbora na čelu s mo. Šimom Marovićem.

Nakon pročitano g izvješća dekana Muški komorni zbor izveo je skladbu *Slap Dobriše Cesarića*. Glazbu je napisao mo. Šime Marović i prvi je put izvedena.

Nakon izvješća dekana o djelatnostima Fakulteta uslijedila je dodjela nagrada i diploma. Prema Pravilniku KBF-a u Splitu, Fakultet dodjeljuje tri nagrade najboljim studentima. Ove godine prva nagrada, za položene sve predmete cjelovitoga studija s najboljim prosjekom ocjena 4,55 dodijeljena je đakonu Anti Žderiću. Drugu nagradu, za položene sve predmete iz godine koju je pohađala s najboljim prosjekom ocjena 4,95 u protekloj akademskoj godini dobila je studentica Gina Šparada. Treća nagrada dodijeljena je s. Jeleni Krilić za najbolji seminarski rad u protekloj godini, pod naslovom *Lice Drugoga – neizbježna odgovornost*, koji je pisala kod dr. Ante Vučkovića.

Potom je uslijedila dodjela diploma koje su diplomantima uručili dekan dr. Tomašević i prodekan za nastavu dr. Ante Čovo. U razdoblju od 18. siječnja 2007. do 17. siječnja 2008. godine na oba studijska smjera KBF-a diplomiralo je 30 studenata.

Od toga je 18 polaznika završilo Filozofsko-teološki studij i steklo naziv *diplomirani teolog*: Jure Bjeliš, Marko Crnjak, Josip Ćudina, Saša Horvat, Jelena Hrgović, Stipe Komadina, Danijela Mataruški, Ivana Marija Mirić, Slavica Pešo, Hrvoje Petrušić, Ante Prnjak, Hrvoje Rogulj, Edvard Sokol, Terezija Tea Škarec, Dunja Vusio r. Škare, Stipo Zadro, Neda Zulim, Ante Žderić.

Teološko-katehetski studij završilo je 12 polaznika i steklo naziv *diplomirani kateheta – profesor vjeronauka*: Antonia Barović, Viktor Bušić, Ana Karan, Jakša Korda, Ante Kujundžić, Mladenka Mamić r. Vukadinović, Snježana Mikelić r. Kapitanović, Branimir Poljak, Ružica Renić, Slavica Savić, Danijela Špis, Katarina Zec r. Jelavić.

Odmah nakon dodjele nagrada uslijedila je vrlo poznata i rado slušana skladba A. Šrabeca *Dalmatinski šajkaš*, u izvedbi Muškog komornog zbora KBF-a. Program proslave je završio zajedničkim domjenkom u maloj dvorani Fakulteta.

Josip Dukić

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET
SVEUČILIŠTA U SPLITU

IZ ŽIVOTA FAKULTETSKE ZAJEDNICE

- Sveukupni broj upisanih studenata u akad. god. 2007./2008.: 259
- Redovito upisanih na Filozofsko-teološkom studiju: 119
- Redovito upisanih na preddiplomskom i diplomskom Teološko-katehetskom studiju: 67.

♦ Diplomiranih na Filozofsko-teološkom studiju (od 18. siječnja 2007. do 17. siječnja 2008.): 18 *diplomiranih teologa*;

♦ Diplomiranih na diplomskom Teološko-katehetskom studiju (od 18. siječnja 2007. do 17. siječnja 2008.): 12 *diplomiranih kateheta – profesora vjeronauka*.

Katolički bogoslovni fakultet najavljuje za iduću akademsku godinu 2008./2009. otvaranje poslijediplomskog studija u dvije specijalizacije:

*Kršćanstvo i suvremena kultura i
Povijest teologije i kršćanskih institucija.*

Preminuli profesori tijekom ove akademske godine 2007./2008:

Prof. dr. ŽIVAN BEZIĆ (Grohote, 18. svibnja 1921. – † Split, 17. rujna 2007., vidi: *In memoriam*, u: Crkva u svijetu 42, 2007., str. 715-719).

Prof. dr. MLADEN KARADJOLE (Šibenik, 18. prosinca 1919. – † Zagreb, 16. listopada 2007., vidi: *In memoriam*, u: Crkva u svijetu 42, 2007., str. 719-726).

Prof. dr. ANTE KUSIĆ (Grabovac, 23. siječnja 1922. – † Split, 22. listopada 2007.), vidi: *In memoriam*, u: Crkva u svijetu 43, 2008., str. 175-179.